

РЕШЕНИЕ

КАРАР

16.04.2026

г. Заинск

№ 48

**Татарстан Республикасы Жир кодексының
32¹ статьясы нигезендә жир кишәрлекләрен
түләүсез алуға хокуклы булган гражданнар
исемлеген әзерләү тәртибен раслау турында**

Татарстан Республикасы Жир кодексының 32.1 статьясы нигезендә жир кишәрлекләрен түләүсез алу хокукына ия гражданнарға Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Уставына, Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Советына таянып жир кишәрлекләре бирүне оештыру максатларында

КАБУЛ ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Жир кодексының 32¹ статьясы нигезендә жир кишәрлекләрен түләүсез алуға хокуклы булган гражданнар исемлеген әзерләү тәртибен кушымта нигезендә расларга.
2. Татарстан Республикасы Жир кодексының 32¹ статьясы нигезендә «Жир кишәрлекләрен түләүсез алуға хокуклы булган гражданнар исемлеген әзерләү тәртибен раслау турында» 2022 елның 29 сентябрэндәге 240 номерлы Зэй муниципаль районы Советы карарын үз көчен югалткан дип танырга;
3. Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Советының оештыру бүлегенә әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында (www.pravo.tatarstan.ru) һәм Зэй муниципаль районының рәсми сайтында (<https://zainsk.tatarstan.ru>) урнаштырырга.
4. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көннән үз көченә керә.
5. Әлеге карарны үтәүне контрольдә тотуны Зэй муниципаль районы Советының экология, жир мәсьәләләре, төзелеш, торак-коммуналь хужалык һәм транспорт буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Совет Рәисе

Р.Г. Кәримов

Муниципаль районы Советы
караарына кушымта
№ 4 2026 ел, № 48

Татарстан Республикасы Жир кодексының 32¹ статьясы нигезендә жир
кишәрлекләрен түләүсез алуға хокуклы булган гражданнар исемлеген
эзерләү тәртибе

Муниципаль милектә булган, шулай ук дәүләт милеге чикләнгән булмаган, Зэй муниципаль районы территориясендә урнашкан жир кишәрлекләре буенча Татарстан Республикасы Жир кодексының 32¹ статьясы нигезендә жир кишәрлекләрен түләүсез алуға хокуклы булган гражданнар исемлеген эзерләү тәртибе (алға таба - Тәртип) Россия Федерациясенәң Жир кодексы, Татарстан Республикасы Жир кодексы, 2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ "Жәмгыяви идарәнең бердәм системасында жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында" Федераль законы, 2004 елның 28 июлендәге 45-ЗРТ "Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында" Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының Уставы һәм Татарстан Республикасы территориясендә гамәлдә булган башка норматив-хокукый актлар нигезендә эшләнгән.

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Әлеге Тәртип Татарстан Республикасы Жир кодексының 32¹ статьясы нигезендә жир кишәрлекләрен түләүсез алуға хокуклы булган гражданнарның жирле үзидарә органнары тарафыннан эзерләнгән торган исемлекләре белән бәйлә мәсьәләләр буенча гражданнар (физик затлар) һәм жирле үзидарә органнары арасында барлыкка килә торган мөнәсәбәтләргә жайга сала. Әлеге исемлекләр Зэй муниципаль районы территориясендә урнашкан муниципаль милектәге, шулай ук дәүләт милеге билгеләнмәгән жир кишәрлекләре өчен төзелә (алға таба - гражданнар).

2. Әлеге Тәртип буенча гражданнар исемлегенә жир кишәрлеген түләүсез алу турында үтенеч керткән көндә өч яки күбрәк балалы гаиләгә ия булган, Татарстан Республикасының Зэй муниципаль районы территориясендә даими яшәүче гражданнар кертелә. Жир кишәрлеген түләүсез бирү турында үтенеч керткән көннән әлеге көнгә кадәрге биш ел эчендә даими рәвештә Татарстан территориясендә яшәгән (эти-эниләрнең бересе яки ялгыз эти-эни) һәм ижтимагый коммерцияле килешү буенча бирелә торган торак мәйданчыкларына мохтажлык итеп теркәлгән өч яки күбрәк балалы гражданнар әлеге пунктка туры килә дип санала.

Өч һәм аннары күбрәк балалар булган гражданнар астында, никахта булган яки булмаган, ләкин бергә яшәүче ата-эниләр (үгиләштерүчеләрне, тәрбиячеләрне, караучыларны) яки бер ата-энинә (үгиләштерүче, тәрбияче,

караучыны) (алга таба — ата-эниләр, ата-эни) һәм өч һәм аннары күбрәк балаларны, шул исәптән угызларын, кызларын, үгиләштерү (кыз итеп алу) вә тәрбия астында булган (аларга карата тәрбия һәм карау мәңгегә яки житлекән яшыкчәккә кадәр башкарыла) балаларны үз эченә алган күпбалалы гаилә аңлашыла, олы баланың 18 яшыкә житкәнче яки жир участогын бирү (тапшыру) турында үтенеч күрсәткән көндә уку оешмасында көндәлек формада укыган очракта 23 яшыкә житкәнче. Шул ук вакытта, күпбалалы гаиләгә никахта булмаган ике ата-эни дә, аларда ким дигәндә өч уртак бала булган очракта, керә. Чит ил гражданны, гражданныгы булмаган шәхесләр, шулай ук бу пунктта каралган нигезләр буенча жир участогын бирү (тапшыру) хокукын тормышка ашырган гражданиннар күпбалалы гаиләгә кермиләр.

Әгәр ата-ананың берсе яисә бердәнбер ата-ана хәрби хезмәткәр булса, өч һәм аннан күбрәк баласы булган гражданнының жир кишәрлеге бирү турында гариза тапшыру көненә кадәрге биш ел дәвамында Татарстан Республикасы территориясендә даими яшәве турындагы әлегә пунктның 1 абзацында каралган таләп кулланылмый.

3. Әлегә Тәртипнең 2 пунктында күрсәтелгән гражданиннар индивидуаль торак төзелеше, шәхси ярдәмче хужалык (йорт яны жир кишәрлеге) алып бару, бакчачылык, яшелчәчелек өчен аларга жир кишәрлеге бирү хокукын бер мәртәбә гамәлгә ашыра алалар.

4. Татарстан Республикасы Жир кодексының 32.1 статьясы нигезендә жир кишәрлекләрен түләүсез алу өчен исемлекләргә гражданныны кертү турында Карар кабул ителгәндә (алга таба - исемлекләр) ата-аналары гариза биргәннән соң ата-ана хокукларыннан мэхрүм ителгән, уллыкка алу бетерелгән, опека яисә попечительлек туктатылган балалар исәпкә алынмый.

5. Исемлекләрне формалаштыру һәм алып бару Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы (алга таба - муниципаль берәмлек) Мөлкәт һәм жир мөнәсәбәтләре Палатасы тарафыннан жир кишәрлекләрен бирү максатларына ярашлы аерым гамәлгә ашырыла. Гражданнының чираттагылыгы гариза тапшыру датасы һәм вакыты буенча билгеләнә.

6. Исемлеккә кертелгән гражданнырга уникаль исәп номеры бирелә. Исемлеккә кертү турында карар Зэй муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан кабул ителә.

7. Гражданнының уникаль исәпкә алу номерлары исемлекләре, чиратын күрсәтеп, «Интернет» челтәрендә муниципаль берәмлекнең рәсми сайтында урнаштырыла һәм гражданныны исемлекләргә кертү һәм аларга жир кишәрлекләре бирү буенча яңартылырга тиеш.

8. Күп балалы гаиләгә бушлай жир кишәрлеге бирү турындагы гаризаларны кабул итүне Зэй муниципаль районының Милек һәм жир мөнәсәбәтләре Палатасы (алга таба - Палата) алып бара.

9. Гариза, гомуми файдаланудагы мәгълүмат-телекоммуникация челтәрләрен турыдан-туры вәкаләтле жирле үзидарә органына йә күпфункцияле үзәк аша файдаланып, язма рәвештә яисә электрон документ рәвешендә бирелергә мөмкин.

10. Исемлеккә кертү мәсьәләләре буенча гражданнарга консультация бирү эш вакытында үткәрелә.

Консультацияләр түбәндәге мәсьәләләр буенча бирелә:

тапшырыла торган документларның исемлекләренә, комплектлылыгына (житәрлек булуына) кертү өчен кирәкле документлар исемлеге турында;

документларны кабул итү һәм бирү вакыты турында;

гражданның исемлекләргә кертү процессында катнашучы вазыйфа затларның гамәлләренә яисә гамәл кылмавына карата шикәят белдерү тәртибе турында.

Шәхси консультацияләр, язма консультацияләр һәм телефон буенча консультацияләр тәмин ителә.

Барлык консультацияләр, шулай ук консультацияләр барышында вәкаләтле орган хезмәткәрләре тарафыннан бирелгән документлар түләүсез була.

Мөрәжәгать итүче шәхси консультация алуның ике варианты сайларга мөмкин: гомуми чират режимында яисә язма буенча (телефон буенча).

Шәхси телдән консультация бирүне гамәлгә ашыручы вәкаләтле орган хезмәткәре куелган сорауларга тулы һәм оператив җавап бирү, шул исәптән башка хезмәткәрләргә жәлеп итү өчен барлык кирәкле чараларны күрергә тиеш.

Вәкаләтле орган хезмәткәре һәр кызыксынган затка индивидуаль телдән консультация бирүне 10 минуттан артык башкармый.

11. Гражданның кабул итү электрон чират идарә итү системасы ярдәмендә, техника мөмкинлеге булганда, яки алдан телефон белән яздырып алып башкарыла. Телефон аркылы кабул итү вакытын билгеләгәндә, вәкаләтле орган хезмәткәре әлегәкә кабул итү графигына һәм гражданданга уңайлы вакытка күрә кабул итү вакытын билгели.

12. Гражданның алдан язылу мөмкинлеге бирелә. Алдан язылу гражданның шәхси рәвештә мөрәжәгать итүләре аша, ә техника мөмкинлеге булганда - электрон почтаны кулланып башкарыла. Алдан язылганда гражданин үзенең мәгълүматларын, мөрәжәгать темасын һәм документлар тапшыруның теләгән вакытын белдерә. Алдан язылу гражданның теркәү китапларына мәгълүмат кертү юлы белән башкарыла, алар кәгазь яки электрон тасмаларда тотыла. Гариза иясенә документлар кабул итүнең датасы, вакыты һәм керергә кирәк булган кабинет номеры белдерелә.

II. Язма рәвештә гариза биргәндә гражданның исемлеккә кертү турында карарлар кабул итү тәртибе

13. Җир кодексының 32¹ нче статьясына ярашлы җир участогы бирү белән кызыксынган гражданин, Татарстан Республикасы Зәй муниципалитеты Башкарма комитеты тарафыннан расланган формада Палатага гариза белән мөрәжәгать итә.

14. Гариза биргән көннән соң гариза бирүче түбәндәге документлар тапшыра:

1) мөрәжәгать итүченең паспорты;
2) ата-ана паспорты (әгәр ата-ана никахта торса йә никахта тормаса, бергә яшәсәләр);

3) балаларның туу турында таныклыгы, шулай ук ундүрт яшькә житкән балаларның паспортлары

4) баланы уллыкка алуны билгеләү турында суд карары (баланың туу турындагы таныклыкта уллыкка алучылар ата-ана буларак язылган очрактардан тыш);

5) опекун яки попечитель билгеләү турында опека һәм попечительлек органы акты (опека яки попечительлек билгеләнгәндә);

6) опека яисә попечительлекне гамәлгә ашыру турында килешү (килешү буенча опека яисә попечительлек гамәлгә ашырылган очракта);

7) никахлашу турында таныклык (әгәр ата-ана никахта торса);

8) Жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан үз теләге белән тәкъдим итмәгән очракта, үз теләге белән тәкъдим итмәгән очракта, социальный найем буенча бирелә торган торак мәйданына мохтаж булуын раслаучы документ (жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан үз теләге белән тәкъдим итмәгән очракта, үз теләге белән тәкъдим итмәгән очракта);

9) Жир участогы бирү турында гариза бирү көннән биш ел дәвамында Татарстан территориясендә даими яшәү фактын урнаштыру буенча суд карары (жир участогы бирү турында гариза бирү көннән биш ел дәвамында Татарстан территориясендә яшәү урыны буенча теркәү билгесе булмаган очракта). (1998 елның 27 маендагы 76-ФЗ номерлы «Хәрби хезмәткәрләр статусы турында»гы Федераль закон нигезендә хәрби хезмәткәр статусы булган очракта тәкъдим ителми.)

10) 1998 елның 27 маендагы 76-ФЗ номерлы «Хәрби хезмәткәрләр статусы турында»гы федераль закон нигезендә хәрби хезмәткәрнең статусын раслый торган документ (ата-аналарның берсе яисә бердәнбер ата-ана хәрби хезмәткәр булса);

11) 18 яштән 23 яшькә кадәр өлкән баланы белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешмада белем бирүнең көндәзгә рәвеш буенча укыту фактын раслый торган документ.

12. Вәкаләтле орган хезмәткәре:

мөрәжәгать итүченең һәм тәкъдим ителгән документларда күрсәтелгән күпбалалы гаиләнең калган әгъзаларының күрсәткечләрен аларның гаризадагы күрсәткечләргә туры килүен тикшерә;

мөрәжәгать итүче тарафыннан тапшырылган документларның күчермәсен башкара һәм күчермәләрен үз имзасы белән таныклай;

тәкъдим ителгән документларда күрсәтелгән мөрәжәгать итүченең һәм күпбалалы гаиләнең калган әгъзаларының күрсәткечләренең гаризада булган күрсәткечләргә туры килүе турында гаризага тамга куя;

Гаризаны әлеге Тәртипкә кушымта булган форма буенча гаризаларны кабул итүне исәпкә алу кенәгәсендә терки. аны кабул итү датасын һәм

вакытын күрсәтеп, мөрәжәгать итүченең контакт номерын һәм адресын язып куя яисә гаризаларны исәпкә алу гомуми файдаланудагы мәгълүмати-телекоммуникация челтәрләрен кулланып алып барылган очракта, гаризаның электрон формасын тутыра.

Мөрәжәгать итүче үз теләге белән документларның күчермәләрен гариза белән бергә вәкаләтле органга тапшыра ала.

16. Мөрәжәгатьне жир кишәрлеген алу хокукына ия гражданныр исемлекләренә кертү турында карар кабул итү өчен кирәкле өстәмә белешмәләр алу өчен, гариза кертгән көннән алып жиде көн эчендә документлар һәм (яисә) мәгълүмат (мөрәжәгать итүчегә яисә аның хатынына жир кишәрлекләрен бирү турында, ата-ана хокукларыннан мэхрүм итү, уллыкка алуны туктату, опеканы яисә попечительлекне туктату турында) бирү турында ведомствоара гарызнамә жибәрелә.

17. Гариза кертгән көннән алып 22 эш көн эчендә, Зэй муниципаль районы Башкару комитеты мөрәжәгать итүчене индивидуаль Торак төзелешен гамәлгә ашыру, шәхси ярдәмче хужалык (йорт яны жир кишәрлеге) алып бару, бакчачылык яисә яшелчәчелек өчен жир кишәрлеге алу хокукына ия гражданныр исемлекләренә кертү турында карар кабул итә һәм күрсәтелгән гражданнырга уникаль исәп номеры бирә.

18. Әгәр мөрәжәгать итүче тарафыннан әлегә Тәртипнең 14 нче пунктында күрсәтелгән документларны заявка килгән көннән башлап 14 көн эчендә тапшырмаса, яки мөрәжәгать итүче тапшырган яки вәкаләтле орган тарафыннан алынган документлар мөрәжәгать итүченең индивидуаль жир участогын алу хокукын - шәхси ярдәмче хужалык (йорт яны жире), бакчачылык яки яшелчәчелек белән шөгыйльләнү өчен - расламаса, Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Башкару комитеты исемлеккә кертүдән баш тарту турында карар кабул итә.

Гражданнырга аларны исемлеккә кертүдән баш тарту турында хәбәр итү Зэй муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан тиешле карар кабул ителгән көннән алып жиде көннән дә соңга калмыйча тапшырылуы турында хәбәр ителә торган заказлы хат белән йә аларга имза куеп хәбәр итү юлы белән гамәлгә ашырыла.

